

Týrání osoby, žijící ve společném bytě

Týrání je zlé nakládání s blízkou nebo jinou osobou vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které tato osoba pociťuje jako těžké přikopání. Trvalost je nutné posuzovat v závislosti na intenzitě zlého nakládání, a není tak vždy nezbytné, aby šlo o jednání soustavné či trvající delší dobu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 3 Tdo 1376/2009, ze dne 27.1.2010)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání podaném R. S., proti usnesení Krajského soudu v Praze sp. zn. 11 To 242/2009 ze dne 18. 6. 2009, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu Praha-východ pod sp. zn. 2 T 271/2008, tak, že podle § 265k odst. 1 trestního řádu se usnesení Krajského soudu v Praze sp. zn. 11 To 242/2009 ze dne 18. 6. 2009 a rozsudek Okresního soudu Praha-východ sp. zn. 2 T 271/2008 ze dne 13. 2. 2009 zrušují. Podle § 265k odst. 2 věta druhá trestního řádu se zrušují i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 trestního řádu se Okresnímu soudu Praha-východ přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu Praha-východ sp. zn. 2 T 271/2008 ze dne 13. 2. 2009 byl dovolatel uznán vinným trestným činem týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a odst. 1 trestního zákona (dále jen tr. zák.), který po skutkové stránce spočíval v tom, že „v průběhu roku 2007 v domě v L. ulici v H., okres P.-v., který tehdy obýval společně s matkou jeho dcery, tj. poškozenou M. Ž., úmyslně činil jmenované poškozené schválnosti, jimiž znepříjemňoval její pobyt v domě, konkrétně v přesněji nezjištěné době v průběhu zmíněného období jí odnětím propojovacích kabelů znemožnil užívání osobního počítače k pracovním účelům, dne 25. 5. 2007 schválně uzamkl dveře jí užívaného pokoje a znemožnil jí tak jeho opuštění, dále dne 12. 7. 2007 vyřízl otvor v nosné desce postele užívané poškozenou a znemožnil tím její použití, v následujících dnech jí s tímž záměrem v posteli rozsypal smažené bramborové lupínky, vložil žárovku pod polštář, a také jí v průběhu zmíněného období fyzicky napadal, zejména dne 9. 5. 2007, kdy jí udeřil rukou do brady a způsobil jí zejména subluxaci čelistního kloubu, o čemž je rozhodováno v přestupkovém řízení obce H., pod č. j. KPP 01/2008, dne 25. 5. 2007 ji povalil na postel a po přechodnou dobu jí tiskl krk, dne 31. 5. 2007 ji povalil na postel, udeřil do hlavy, tlačil jí hlavu k zemi a doprovázel to ponižujícím slovním komentářem a dne 12. 7. 2007 jí fyzickým útokem způsobil krevní podlitiny na obou nohách v oblasti podkolení, také jí v průběhu zmíněného období výměnou zámků vstupních dveří třikrát úmyslně znemožnil vstup do jejich společného domu, o čemž je rozhodováno v přestupkovém řízení obce H., pod č. j. KPP 01/2008“. Za tento trestný čin byl dovolatel odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání dvou měsíců s tím, že jeho výkon mu byl podmíněně odložen na zkušební dobu jednoho roku.

V předmětné věci podal R. S. odvolání, o kterém rozhodl Krajský soud v Praze usnesením sp. zn. 11 To 242/2009 ze dne 18. 6. 2009 tak, že je jako nedůvodné podle § 256 trestního řádu (dále jen tr. ř.) zamítl.

Proti shora citovanému usnesení odvolacího soudu podal R. S., a to jako osoba oprávněná, včas (dovolání doplnil na výzvu soudu prvního stupně a ve lhůtě mu stanovené), prostřednictvím svého

obhájce a za splnění i všech dalších, pro podání dovolání zákonem vyžadovaných náležitostí, když za dovolací důvody označil ty, které jsou uvedeny v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. V důvodech tohoto svého mimořádného opravného prostředku uvedl, že některé z dílčích skutků, kterými byl shledán vinným, již byly projednány a pravomocně rozhodnuty v přestupkovém řízení a „nesměly být uvedeny ve výroku o vině a nesměl být pro takové skutky odsouzen“. V této souvislosti poukázal na čl. 4 odst. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod s tím, že uvedeným postupem soudů byla porušena zásada ne bis in idem. Popisované skutky potom, co do intenzity jednání dovolatele postrádají takový stupeň společenské nebezpečnosti, který mu umožnil spolehlivě dospět k závěru, že se jednalo již o předmětný trestný čin, když se jednalo ve více případech o vzájemné konflikty, často vedené i poškozenou. S ohledem na uvedené tak v popisovaném jednání dovolatele chybí i znaky trvalosti a soustavnosti vyžadované trestním zákonem stran označeného trestného činu, když v posuzované věci se jednalo o banální incidenty, které dovolatel nezapříčinil ani neinicioval. V této souvislosti také poukázal na jednání poškozené směřované proti němu a zpochybnil věrohodnost výpovědi, které ve věci učinila i na nevěrohodné výpovědi označených svědků. Konečně poukázal i na to, že poškozená se dle vlastní výpovědi ze společného domu v průběhu roku 2007 odstěhovala a dále v něm již nepřebývala. Po této době se již tedy nemohl trestného činu, kterým byl shledán vinným dopustit. S ohledem na uvedené proto navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky (dále jen Nejvyšší soud) usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 18. 6. 2009, č. j. 11 To 242/2009-371 (ve spojení s rozsudkem Okresního soudu Praha-východ ze dne 13. 2. 2009, č. j. 2 T 271/2008-328), ve všech výrocích zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

K takto podanému dovolání se písemně vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství České republiky (dále jen státní zástupce) s tím, že Nejvyšší soud by neměl přihlížet k argumentaci dovolatele obsažené v přípisu označeném jako Doplnění dovolání, když se lze domnívat, že tento přípis dovolatel podal po lhůtě stanovené k podání dovolání. K tomu je však namísto poukázat znovu na to, že dovolatel uvedeným přípisem reagoval na výzvu soudu prvního stupně k odstranění vad dovolání a to ve lhůtě, která mu byla stanovena, proto se argumentací v něm vedenou musel dovolací soud zabývat. Vycházeje tak z argumentace vedené v původně podaném dovolání (jako osamoceně), dospěl státní zástupce k závěru, že zvolené dovolací důvody nebyly uplatněny právně relevantně, dovolatel nevytkl žádnou vadu napadenému usnesení i řízení mu předcházejícímu, a proto navrhl, aby Nejvyšší soud takto podané dovolání podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítl jako dovolání, které bylo podáno z jiných důvodů, než jsou uvedeny v ustanovení § 265b tr. ř.

Na tomto místě je nutno připomenout, že dovolání je mimořádný opravný prostředek a jako takový ho lze podat jen a výlučně z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř. Je tedy nezbytné vždy posoudit, zda uplatněný dovolací důvod v té které věci je právě tím, který je možno považovat za důvod uvedený v citovaném ustanovení zákona, když bez jeho existence nelze vůbec provést přezkum napadeného rozhodnutí. Důvod dovolání vymezený ustanovením § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Přitom poukazem na uvedený dovolací důvod se nelze v zásadě domáhat přezkoumání učiněných skutkových zjištění, pokud ovšem tato jsou takového druhu a rozsahu, že na jejich základě lze přijmout adekvátní právní závěry. Skutkový stav je tak při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny v souvislosti s provedeným dokazováním a následně právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Důvod dovolání vymezený ustanovením § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je dán tehdy, jestliže byl rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k). Předmětný dovolací důvod tak míří na případy, kdy došlo k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného

prostředku bez věcného přezkoumání a procesní strana tak byla zbavena přístupu ke druhé instanci, ačkoliv již v předcházejícím řízení byl dán některý ze shora uvedených dovolacích důvodů. V dané věci však o prvou alternativu tohoto dovolacího důvodu zjevně nejde, neboť soud druhého stupně konal odvolací řízení a o podaném opravném prostředku (odvolání) rozhodl usnesením, které přijal ve veřejném zasedání po provedeném přezkumu věci. V daném případě však jde o naplnění druhé alternativy označeného dovolacího důvodu v souvislosti s uplatněným dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., jak uvedeno níže.

V souvislosti s výkladem dovolacího důvodu uplatněného podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je namístě uvést, že mu neodpovídají námitky dovolatele týkající se námitek skutkového charakteru, v jejichž rámci sám hodnotí výsledky provedení dokazování a ve spojení s tím činí vlastní skutkové a právní závěry. Valná část dovolacích námitek je tak založena na primárně skutkovém základě a tedy na revizi soudy zjištěného skutkového stavu věci, k němuž soudy dospěly postupem podle § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. Naproti tomu však považuje Nejvyšší soud z hlediska právě dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. za právně relevantní a současně důvodné námitky dovolatele poukazující na porušení principu ne bis in idem, a to v souvislosti s tím, že o některých z dílčích skutků uvedených v citovaném rozsudku soudu prvního stupně bylo již pravomocně rozhodnuto v přestupkovém řízení. V této souvislosti je namístě poukázat na rozhodnutí Komise k projednávání přestupků Obce H. (dále jen K.) č. j. KPP: 01/2008 ze dne 1. 12. 2008, na základě kterého byl dovolatel uznán vinným přestupky proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) zák. č. [200/1990](#) Sb., o přestupcích ve znění pozdějších předpisů (dále jen přestupkový zákon), a to pro skutky spočívající v tom, že dne 5. 9. 2007 ve večerních hodinách, cca ve 22.00 hod., zamezil přístup k osobním věcem paní M. Ž. v domě čp. v L. ulici v H. a vystrčil ji z tohoto domu bez obuvi a dále, že v měsíci říjnu 2007 vyměnil zámek v témže domě, nevydal paní Ž. klíče od tohoto zámku a tím jí bránil nejméně do měsíce prosince 2007 včetně ve vstupu do společného domu, přesto, že paní Ž. je spoluvlastníkem jedné ideální poloviny předmětného domu. Dále v důvodech citovaného rozhodnutí uvedená K. uvedla, že pokud jde o skutek, spočívající v tom, že pan R. S. měl dne 9. 5. 2007 měl fyzicky napadnout paní Ž. tak, že ji měl udeřit jednou ranou pěstí do obličeje a způsobit jí zranění dolní čelisti s pracovní neschopností od 14. 5. do 26. 5. 2007, tak K. vyslovila rozhodnutí spočívající v tom, že řízení se zastavuje podle § 76 odst. 1 písm. c) přestupkového zákona a to proto, že spáchání tohoto skutku, o němž bylo vedeno řízení, nebylo „obviněnému z přestupku prokázáno“. Citované rozhodnutí potom nabylo právní moci dne 3. 1. 2009, když napadené (citované) rozhodnutí Okresního soudu Praha-východ bylo vydáno dne 13. 2. 2009, a to bez ohledu na uvedené, když uvedenými skutečnostmi se soudy nezabývaly. Přitom podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu rozhodné okolnosti zakládající nepřijatelnost trestního stíhání jsou vymezeny v příslušných ustanoveních trestního řádu, v ústavních předpisech a v mezinárodních úmlouvách, jimiž je Česká republika vázána. V návaznosti na již dříve v obdobné věci vydaná rozhodnutí Nejvyššího soudu (např. sp. zn. 8 Tdo 1384/2005, 8 Tdo 1161/2006 nebo 5 Tdo 166/2006) je třeba uvést, že základními vnitrostátními normami upravujícími nepřijatelnost trestního stíhání jsou článek 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod a ustanovení § 11 odst. 1 písm. f), g) a h) a § 11a tr. ř. Z norem obsažených v mezinárodních smlouvách, jimiž je Česká republika vázána, mají klíčový význam článek 14 odst. 7 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a článek 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Ve smyslu článku 10 Ústavy České republiky jsou mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament České republiky souhlas a jimiž je vázána, součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva. Navíc § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. výslovně upravuje jako specifický důvod nepřijatelnosti trestního stíhání to, že jeho vedení vylučuje vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána. Podle § 12 odst. 12 tr. ř. se skutkem podle tohoto zákona rozumí též dílčí útok pokračujícího trestného činu, není-li výslovně stanoveno jinak. Zákaz dvojího stíhání a potrestání plynoucí ze zásady ne bis in idem v podobě vymezené Protokolem č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod se tedy uplatní i v případě, že osobu, jejíž přestupkové řízení pro

určitý čin (i dílčí skutek) již meritorně skončilo pravomocným rozhodnutím příslušného správního orgánu (osvobozením nebo odsouzením), není možné pro týž čin (dílčí skutek) trestně stíhat a odsoudit ji, byť by byl nově tento čin kvalifikován jako trestný čin, zatímco v již skončeném přestupkovém řízení byl kvalifikován jako přestupek. To samozřejmě za předpokladu, že první pravomocné rozhodnutí o daném činu nebylo zrušeno v předepsaném řízení z podnětu mimořádného opravného prostředku. Přitom řízení vedená o činech kvalifikovaných vnitrostátním právem jako přestupky řadí mezi tato řízení požívající ochrany podle článku 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a podle článku 4 Protokolu č. 7 pouze ta, která mají trestně právní povahu, jak je tomu i v posuzované věci. Přitom praxe považuje za přestupky trestněprávní povahy ty, které současně vykazují základní rysy skutkových podstat trestných činů stejné povahy, např. krádeže, podvody, ale i ublížení na zdraví. Rozhodující je tak porovnání popisu skutků, za které byl dovolatel projednáván v přestupkovém řízení před uvedenou K. a posléze stíhán v trestním řízení, které skončilo vynesení v této věci citovanými rozhodnutími. V návaznosti na uvedené lze uvést, že z hlediska posuzované trestní věci dovolatele je podstatné to, že zásada ne bis in idem (zásada dvojího souzení a potrestání za týž čin - skutek) ve smyslu článku 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod brání též trestnímu stíhání a odsouzení toho, proti němuž dřívější přestupkové řízení o témže skutku trestněprávní povahy meritorně skončilo pravomocným rozhodnutím příslušného správního orgánu, za který je nutno považovat také uvedenou K. Důvodnou je dále i námitka spočívající v tom, že se poškozená v průběhu roku 2007 ze společného domu odstěhovala a dále již s dovolatelem takto ve společném domě nežila s tím, že za dané situace již proto nemohl spáchat označený trestný čin. Z tvrzení poškozené v rámci jejího vyjádření založeného ve spisu totiž plyne, že tato nejméně od 16. 7. 2007 ze společného domu odešla a od té doby bydlela nejdříve v azylovém domě, později u svých rodičů a nakonec v pronajatém bytě. Této zřejmé skutečnosti však soudy nevěnovaly dostatečnou pozornost, když se jí ani nepokusily verifikovat a stanovit skutečnou dobu, po kterou poškozená žila s dovolatelem ve společně obývaném domě a po kterou měl dovolatel označený trestný čin páchat. Přitom tzv. skutková věta obsažená v rozsudku soudu prvního stupně navzdory uvedenému jednoznačně popisuje skutkový děj tak, že dovolatel týral poškozenou, jako osobu blízkou žijící s ním ve společném bytě v průběhu roku 2007 s označením jednotlivých dílčích skutků, jejichž spáchání se datuje naposledy dnem 12. 7. 2007 (fyzický útok) s tím, že „také jí v průběhu zmíněného období výměnou zámků vstupních dveří třikrát úmyslně znemožnil vstup do jejich společného domu, o čemž je rozhodováno v přestupkovém řízení Obce H. pod č. j. KPP 01/2008“. Přitom z pravomocného rozhodnutí Komise k projednávání přestupků Obce H. uvedeného čísla jednacího plyne, že jeden z přestupků jí projednaných je popsán tak, že dne 5. 9. 2007 R. S. neumožnil přístup k osobním věcem poškozené (v předmětném domě) a v říjnu 2007 vyměnil zámek, poškozené nedal klíče a bránil jí tak ve vstupu do společného domu. I uvedené skutečnosti takto spíše svědčí tomu, že poškozená již (v souladu s vlastním tvrzením) ve společném domě s dovolatelem od 16. 7. 2007 nežila, a tudíž nebyl naplněn jeden z esenciálních znaků skutkové podstaty trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a odst. 1 tr. zák. K tomu je namísto ovšem uvést, že týrání je zlé nakládání s blízkou nebo jinou osobou vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které tato osoba pociťuje jako těžké příkoří, když uvedenou trvalost je nutné posuzovat v závislosti na intenzitě zlého nakládání, a není tak vždy nezbytné, aby šlo o jednání soustavné či trvající delší dobu. Doba, po kterou si pachatel popsáním způsobem počíná, však jistě není bez významu při úvaze o společenské nebezpečnosti samotného činu a případného stanovení jeho stupně z hlediska ustanovení § 3 odst. 4 tr. zák. v rozhodné době platného trestního zákona. Lze takto uzavřít, že pokud dovolatel na základě dovolacího důvodu uplatněného dle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. namítá, že rozhodnutí obou soudů spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení, je tato námitka s poukazem na shora uvedené důvodná. Učiněná skutková zjištění, o která se opírá tzv. skutková věta obsažená v citovaném rozsudku soudu prvního stupně, nejsou totiž do té míry přesná a úplná co do svého rozsahu a obsahu, aby tak umožnila jednoznačně vymezit zejména přesněji určenou dobu, po kterou měl dovolatel předmětný trestný čin páchat a následně tak

zejména stanovit rozsah a intenzitu onoho zlého nakládání. Nelze totiž akceptovat stav, kdy provedené dokazování v uvedeném směru a právní závěry z něj vyvozené spolehlivě neodpovídají učiněným skutkovým zjištěním, která se tak dostávají do polohy vzájemného extrémního nesouladu. Jak již uvedeno, za daných okolností je dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. uplatněn nejen právně relevantně, ale i důvodně a s ohledem na tuto skutečnost je právně relevantně a současně i důvodně dán i dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. ve své druhé alternativě.

Protože tedy Nejvyšší soud shledal dovolání podané R. S. s ohledem na uvedené důvodným, zrušil podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. v celém rozsahu napadené usnesení Krajského soudu v Praze sp. zn. 11 To 242/2009 ze dne 18. 6. 2009 i rozsudek Okresního soudu Praha východ sp. zn. 2 T 271/2008 ze dne 13. 2. 2009, když v rámci tohoto výroku zrušil též všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak přikázal Okresnímu soudu Praha-východ, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, přičemž tak učinil za podmínek stanovených v § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání, když vzhledem k povaze zjištěných vad nepřichází v úvahu jejich odstranění v rámci případného zasedání veřejného. V novém řízení se Okresní soud Praha-východ bude věcí znovu zabývat v intencích rozhodnutí Nejvyššího soudu, přičemž bude vázán jeho právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí z hlediska relevantních právních otázek s povinností provést doplnění dokazování z hledisek již shora uvedených.

V tomto směru bude namíste znovu podrobným výsledkem zejména poškozené stanovit najisto zejména dobu, po kterou s dovolatelem žila ve společně obývaném domě a zjistit, jak s ní dovolatel v takto spolehlivě zjištěné době spolužití zle nakládal ve smyslu týrání, jak to má na mysli ustanovení § 215a tr. zák. s tím, že důsledně oddělí dílčí skutky případně páchané dovolatelem za dobu spolužití od těch, které případně spáchal mimo tuto dobu, případně také vysvětlí a odůvodní, proč jednotlivé dílčí skutky uvedené v tzv. skutkové větě lze subsumovat pod takové, které ve svém souhrnu naplní skutkovou podstatu trestného činu týrání osoby blízké žijící s ním ve společně obývaném domě. Teprve po zjištění těchto skutečností se zaměřením na shora uvedené bude moci soud jednoznačně dovodit rozsah a trestnost jednání dovolatele, vycházející právě z jednoznačně a nepochybně prokázaného skutkového děje. Stejně tak se bude zabývat i právními závěry, které Nejvyšší soud vyjádřil v tomto svém rozhodnutí ve vztahu k dovolatelem namítanému porušení zásady *ne bis in idem* a po opatření příslušného spisu Komise k projednávání přestupků Obce H. a na základě skutečností v něm uvedených znovu s ohledem na uvedené, rozhodne.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)

- [Výkon trestu](#)